

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontal” és „Kikindai Közlöny”.
P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

A kötelező balesetbiztosítás.

Nagy-Kikinda, 1898. jan. 11.

A vidéki kerületi betegsegélyző pénztárak október 13., 14. én tartott országos értekezlete határozatilag kimondotta, „hogy a kötelező balesetbiztosítást sürgősen szükségesnek tartja” s a kormánynál kérni fogja annak behozatalát. Az orsz. értekezletre hatással bizonyára az 1891. évi XIV. t.-c. 10. §-a volt, mely a betegsegélyző pénztárakra róvja a balesetekből eredő betegségi és halálozási költséget is. Kis okok, nagy eredmények. A betegsegélyző pénztárak tehercsökkentési indokából incidentaliter van felvetve a modern munkásbiztosítás egy nagy ügye. Bizonyára megérdemelt volna talán egy kissé tüzetesebb tárgyalást, a kérdés érdemlegesebb felkarolását, ha nem is elsősorban kisipari kérdés, hanem a gyármunkások ügye.

A munkásbiztosítás egy ágával sem volt annyi baj, mint a balesetbiztosítással. Ezért készül reform minden vonalon. A Németbirodalomban az új tervezet is kész. Ausztriában nagy deficittel küzdenek a balesetpénztárak. Mindezen állapotok szanalását, reformját tehát célszerűségi okokból be kellene várnunk, bármily szükségesnek tartjuk a kötelező balesetbiztosításnak behozatalát. Hisz Franciaországban is kötelező alapra csak most fektették. A várás tehát nem elodázás ad graecas calendas. Ilyen nagy dolgot nagyon megfontolva kell nálunk megcsinálni, a hol — látjuk — minő nehezen megy a betegsegélyzési ügy rendezése is, mely pedig hagyományos multtal bír és egyenesen a nép szívéből ösztönszerűleg fakad.

TÁRCA.

Hétköznapi események.

Írta: V. J.

A „Torontáli Közlöny” tárcája.

Ott vártuk a perronon. Nem valami fő urat, csak a szegény Kati asszony urát.

Kati asszony férjét Szeder Andrásnak hívták, a M. A. V.-nak volt egy szorgalmas munkása. Terhes munkája volt s épen nem jól díjazott Kalauz volt a III. osztályu kocsikon. Onnan tudom, mert Kati asszony mondta. Megkérdeztem tőle, miért oly boros az orcája, mért sir olyan kétségbeesetten.

Alig szólt valamit. Mintha a tekintete azt mondta volna: mi közöd hozzá jó fiú, nem segíthetsz te azon.

— De jó asszony — fordítottam a szót — mit busul, hisz idő nap előtt becsik szép arca, meg aztán tudja meg, a bánat sorvaszt, kinez kiméletlenül, lassan-lassan, mind közelebb jutunk oda — tudja a temető felé.

— Tudom. Hisz épen úgy tudom mint maga. Így vigasztaló szava nincs helyén. Rossz helyen alkalmazta.

— Bocsanat asszonyság, hogy jobban nem tudom alkalmazni azt, a mit megvallva, a szenvedő asszonyok iránt érzek.

A baleset elleni biztosítás klazikus országában, a Németbirodalomban sines végleg eldöntve az ügy mikénti szervezése. Erre az a 13. év, mely alatt a törvény életben van, kevésnek bizonyult. És itt a munkásnak olyan főbenjáró érdekei vannak érintve, hvgy csak jót lehet alkotni. Nagy terhekről, nagy kötelezettségek teljesítéséről van szó. A Németbirodalomban 1895. évben 64 balesetpénztár volt (mezőgazdaságiakat bele nem értve), mely alá 435,137 üzem évi átlagban 5.409,218 biztosítottal tartozott, a kiadások pedig 49.164,100 márkára ruhtak (Stat. Jahrbuch XVIII), melyből magára a biztosításra 34.493,900 márka esik. Ausztriában (1894.) 192 026 üzem volt baleset köteles 1.598,404 egyénnel (Stat. Handbuch XV.), 19.330,609 frt bevétellel és a járadék-alapra 16.626,451 frt tőkefedezet kellett. A dolog nagy mérvéről tesz tanubizonytságot, hogy a járulékalapra 16.626,451 frt tőkefedezet kellett. A dolog nagy mérvéről tesz tanubizonytságot, hogy a járulékalapjával vett munkabérosszeg Ausztriában 324.943,067 frt, a Németbirodalomban 3.577.395,200 millió márka.

A balesetbiztosításnál nem az időszakilag nyújtó segély, mint a betegsegélyzésnél, játszsza a főszerepet, hanem az állandó járadék, melyet a baleset által keresetképtességében egészben vagy részben sujtott munkás haláláig ő maga húz, halálozás esetén a hátramara-dottak huznak a pénztártól. A betegsegélyzés azon érdeke, hogy a baleset által okozott betegségi költségek a baleset pénztár által okoztatnak, nagyon másodrendű szempont, de az gyakorla-

Semmibe sem vette e kijelentésemet, csak zokogott, jajgatott tovább. S ekkor a vasuti orvos ütötte meg a vállamat.

— Szorvusz gyerek! Nézd, hogy sir ez az asszony.

— Láttam már én is. Hiába kérem, ne busuljon; föl nem foghatom, mi a baja. Rossz emlékei lehetnek!

— Igazad van! Az urát várja szegény. Az uton a gép a mellén ment keresztül, az atyafi sokat ihatott, egy elhibázott lépés folytán a vonat alá került. Nem sok dologom lesz vele, hisz a halottnál könnyű az elhalálozást konstatálni, ennyi a dolgunk. De nézd, hogy megsiratja az a boldogtalan azt az embert!

Mélyen érintette lelkemet az orvos kijelentése. Szinte sirni szerettem volna én is evvel a fakószemű szép asszonynyal. Hátha gyermekei vannak, a kik várják a kenyeret, s az az asszony tehetetlen, manapságban mosónőnek is vannak konkurrensei. Nem tud annyit keresni, hogy a porontyoknak elég legyen, a. ok meg jajgatnak kegyetlenül, a kis szociálisták jajszóval követelöznek, a mely végre is a szivig hat.

Fiatal asszony az igaz, de gyermekei vannak. Az ember olyan biztosan tudja az ilyet! . . .

Szerencsétlen asszony: — kiálték fel. Hát ezért sir szegény? Istenem! Mért nincs nekem anyi, hogy segíthetnék e

tilag is, mert a kerületi betegsegélyző pénztárak azon taglétszáma, mely nálunk — külföldi mintát véve alapul — balesetbiztosítás köteles volna, csekély, mivel azok gyári s vállalati pénztárakban vannak csoportosítva. Kivételt az építkezési munkások képeznek, kikre nézve a kötelező balesetbiztosítás nézetünk, szerint, tényleg igen sürgős, mert építkezéseink körül hajmeresztő állapotok fognak fenn.

Mivel balesetbiztosítás kötelezettsége alá eső gyáriparunk nem nagy, teherbirása csekély, azért kétszeresen meggondolandó, mily alapon szervezendő ez ügy nálunk. Nem elvi kérdés ez, hisz ez ma már vita alá nem vonható, hanem gyakorlati, mely miatt fájhat a feje a kormánynak és munkaadóknak egyaránt. A balesetjáradékot minden körülmény között biztosítani kell a munkásnak. Ez erős, teljesítésképes pénztárt feltételez, ha a terhek oly nagyok, emelkedők s állandóak, hogy apró palliativ eszközökkel célt érni nem lehet.

Nálunk (1890)-ben az ipari vállalatok közül 62.07% segéd nélkül dolgozik; 1-2 segéddel 29.33%, 3-20 segéddel 8.22%. Husz segédnél többet — mely szám szokott nálunk (1893. XXVIII. t.-cz. 15. §) olyannak tekinteni, mely mellett az üzem gyárszerű — csupán 0.38%-ka vállalatainknak alkalmazott s pedig kereken 100.000 főnyi segédszemélyzetet. Ha feltesszük is, hogy egy baleseti törvény esetén e szám bővül, mert a motorokkal dolgozó, veszélyes anyagokat feldolgozó és építkezési vállalatokat is be kell vonni, a numerikus erő nem nagy. De

szenvedő baján. Sajnálom s csak ezzel róhatom le a kötelességemet. Magamon esodálkozzék kis doktor, hogy milyen nagy részvétet érzek ez asszony iránt. Láttam én már töméntelen vízbe fultat, akasztottat, meggyilkolt embereket, a törvény előtt leroskadt bünös asszonyokat, kitanult koldusokat s mindég elsiklott fejem fölött a valóság. Csak azt éreztem, hogy az a kötelességem: az ilyen embereket temessem el elevenen és holtan az újságba. A szerkesztőség ezt a tisztas munkát mindig rám bízta, nekem pedig élni kellett és írni. Ez az asszony szanalomra gerjeszt. Hogy a fakó szemekben is annyi a póézis!

— Itt napi renden van ilyen, szólt a kis doktor. En konstatálok, mert nekem is élni kell. Közönyös előttem egy kalauz élete. A sors méri ezeket rájuk s az elől nem lehet kitérni.

S a gyilkos vonat berobogott. Mintha hamarább akart volna bejönni, egyszerre ott termett. Sok utas volt rajta. A bóröndjükkal majd elütötték vézna testemet. De nem törődtem vele, szemem az izléstelen hordágyra tapadt. Három munkás emelte le.

Tanult színésznők tragediában nem tudnak olyat sikoltani, mint e fakószemű nő. Hiába! — az tud a hanggal festeni, a ki igazán érez.

Regényekben ilyenkor az történik,

még kevésbé nagy az anyagi erő, ha figyelembe vesszük, hogy husznál több munkást 1120 vállalat alkalmazott. Mivel a balesetbiztosítás költségeit a munkaadók viselik, könnyen elgondolható, mily óriási terhek hárulnak azokra. S ha ezek legalább nagy és erős vállalatok volnának, de mikor közülök 920 azon vállalatok száma, melyek 21—100 munkást alkalmaznak! A bányászatot különleges viszonyai miatt, mivel a balesetre s aggkori ellátásra kiterjedő társulási vannak, figyelmen kívül hagyjuk.

Nincs bér- s nincs balesetstatisztikánk, hogy kissé bővebben szétnézhessünk e fontos ügyben. Ezt az 1893. évi XXVIII. t.-cz-től várjuk, mely nálunk a balesetbiztosítás első lépésének tekinthető. E törvény 14. § szerint az iparfelügyelőknek ügyelni kell arra, hogy az alkalmazottak balesetkövetkezmenyei ellen vannak-e biztosítva. 1895. évről (keresk. min. jelentése 174 I.) a balesetről annyit tartalmaz, hogy be lett jelentve 1206, melyből halálos 75, súlyos 453, könnyű 678.

A munkaadók baleset ellen önként is mindinkább biztosítják munkásaikat. Ezt az idézett miniszteri jelentés is kiemeli, de a Stat. Évkönyv (343 I.) tanulságos számszerű adatokat tartalmaz, melyek tényleg szép bizonyosságot tesznek a munkaadók némely részének jóakarataról. Ezek szerint az anyaországban 66.197 gyári és 4541 bányamunkás volt biztosítva baleset ellen, a mi kétségbevonhatlanul kedvező eredmény.

A balesetbiztosítás bevezetése s népszerűsítése társadalmi uton tehát lehet, de szükséges is. Az önkéntes biztosítás már is vívmány a munkás érdekében, ha talán a biztosítási díjak fizetéséhez hozzájárul. De nem elég az önként történő eljárás, hanem kell a kötelező baleset elleni biztosítás, melyet hazai viszonyainkhoz, ipari fejlettségünkhöz képest kell ide hozzánk átültetni. Ez hogyan, mi módon történjék, az épen a nagy kérdés. Képesek-e a munkaadók egy erős pénztár alkotására s viselésére, vajjon nem kell-e nálunk állami hozzájárulás, ami másutt csak az aggkori munkaképtelenségi biztosításnál van meg avagy nem található-e mód legalább egyelőre a magán-biztosítás belevonásával megoldani e fontos ügyei, mind oly szempontok, melyek

hogy a nő földre veti magát és ott fájdalomában meghal. Itt az asszony kétségbeesésében, majd az orvoshoz, majd az álmomás főnökhöz szaladgált, hogy engedjék meg neki drága halottját a saját házából eltemettetni.

De a vasuti szabályzatokban nincs semmi gyöngédség, ezt sem engedték meg neki.

Az utasítás szerint a boncterembe, a halottas kamrába való az ilyen halott Oda vitték. A mint cipelték a drága halottat, a hordágyra néztem, megláttam benne az eltorzult alakot. Soha olyat! Nem írom le! Hiszem, hogy nekem vannak női olvasóim.

— Aztán mondja csak jó asszony, hogy történt a szerencsétlenség?

— Nekem azt táviratozták, hogy saját vigyázatlansága folytán, de tudom, nem igaz.

— Nem, úgy gondolja?

— Nem.

— Hát?

— Az oka én vagyok.

— Hogyan? Maga? (Es újra előrántottam a kutyanyelvet, a mire az újságírók jegyezni szoktak és irtam)

— Igen. Féltekeny volt reám Krém Pista sokszor eljárt hozzánk. Az uram épen akkor jött haza, midőn épen magyarázott valamit. Az uram a földre teper-te. A szemei vérben forogtak. Jaj! furesa

csak beható tanulmányok, alapos statisztika segítségével tisztázhatók.

S. I.

— **A katolikus autonómia.** A napokban tették közzé a kormánynak a katolikus autonómia dolgában a püspöki kar tagjai számára elkészített memorandumát, amelyben össze van foglalva a kormánynak a katolikus autonómia iránti vonatkozó véleménye. A memorandum első része történeti visszapillantás, ismerteti az 1870—71-ik évi kongresszus munkálatait s kijelenti az egyes kérdésekre nézve a kormány álláspontját. A memorandum álláspontja az, hogy a főkegyuri jogok gyakorlása körül a vezetés a jövőre is a királyt s a törvény korlátai között a felelős kormányt illeti meg, az autonómiát pedig csak a közreműködés. E közreműködést az autonómia választottjai a következő esetekben gyakorolják:

1. A személyi kinevezéseknél „votum consultativum“ alakjában.

2. A vallás- és tanulmányi alpnál az ellenőrzés gyakorlásában s az évi előirányzatok megállapítása és mikénti felhasználása körül.

3. A javadalmak felügyeletében széküresedés eseteiben.

4. A királyi tanintézetek katolikus jellegének ellenőrzésében. Az autonómiának az államhatáron irányában megvont eme hatásköre mellett tulajdonképpen és főfeladata az egyházi élet belterjes művelése a hozzáutalandó ügykörben. Mennyiben gyarapítható az autonómia hatásköre a püspöki jogok delegálása által? azt a püspöki kar van hivatva megállapítani az egyházi törvények szellemében. Előreléthatólag akadálytalanul átutalható a püspököknek azon jogköre, amelyet állami törvény, az 1868. évi XXXVIII. t. c. a papjáról a népiszkolák felett gyakorolnak. Valamint remélhető, hogy a templomi vagyonok s az egyház kezelése alatt levő alapítványok kezelése és ellenőrzése körül az autonómiának méltányos befolyás adható.

5. A papfizetés, a kántori és tanítói járandóságok arányos kivetésénél.

6. A templomi belső és külső szűk ségletek megállapításánál.

7. A kisebb egyházi és iskolai alkalmazottak választási, javadalmasági, fegyelmi s nyugdíjügyeinél.

H I R E K.

Nagy-Kikinda, 1898. jan. hó 11.

Városi közgyűlés. A város képviselő-testülete f. hó 20 án tartja rendes január havi közgyűlését. A tárgysorozatot legközelebb közreadjuk.

Szerb újév. Szerb polgártársaink holnap ünneplik meg az újévet, a mely alkalommal áldást szeronesét kívánunk nekik.

Halálozás. Mint N.-Beeskerekről írják, Rodó János, pénzügyigazgató he-

volt az nagyon. Engem elkergetett s azzal fenyegetődzött, hogy megölimagát. Isteneim! Mi lesz most belőlem.

— Uram! Tudom, hogy maga az ujságot csinálja.

— Igen Aztán érdeklí ez magát?

— Oh nagyon! Az égre kérem ne írjon rólam semmi rosszat, lássa ugy is nyomorult vagyok. Pedig nem is vagyok hibás, Krém Pista az oka tenger bánatomnak, ő ölte meg az uram szerelmét. Oh az a Pista. Az ég meghálálja, ne írjon rólam semmi rosszat.

— Nem vagyok rossz, nem...

Többször nem mondta, lehet azért, mert elfojtotta zokogása, lehet azért, mert szégyelte többször mondani.

*
Bebandukoltam a redakcióba.

— Van valami? förméd rám a szerkesztő. Lapunk ma olyan üres.

— Nekem is csak egy kis hirem van.

— Irja meg legalább azt is pár sorban.

Felfújhattam volna szenzációs hírré, de ördög vigye, a vasutasné szép szemei nem engedték.

A szerkesztő bosszus is volt.

— De barátom, micsoda közheiyekkel írta meg. Fiatal ember. Ön sem lesz a hírlap írói pályán semmi, semmi!...

lyettes f. hó 10 én 51 éves korában jobb létre költözött. A pénzügyigazgatóság igen derék és képzett tisztviselőjét gyászolja az elhunytban.

A „Szadasnyoszt“ új szerkesztője. A helyben megjelenő „Szadasnyoszt“ című szerb lap holnaptól kezdve, tudvalevőleg, f. szerkesztőt cserél Dr. Petrovic Milán, a felelős szerkesztőséget Dr. Veszelinovic Ivánra ruházta át. A lap, mint értesülünk, nagyobb alakban, az eddiginél gazdagabb tartalommal fog a jövőben megjelenni.

Magyar színház. Peterdy szintársulata a tegnapi és a mai nap folyamán érkezett meg N. Kikindára és Niobé-vel tartja bemutató előadását. Hiszszük, hogy a város közönsége ezuttal sem tagadja meg azt a pártolását, a melylyel a jó társulatokat eddig mindenkor támogatta.

Társulati gyűlés. A felső torontáli árm. társulat választmánya, mint értesülünk, Ronay Jenő, főispán, elnöklete alatt, holnap d. u. 4 órakor gyűlést tart.

Népmozgalmi adatok N.-Kikindán. Mint egyik legközelebbi számunkban röviden jeleztük, a helybeli gör. kel. szerb egyház elrendelte hiveinek összeírattatását. Az összeírást az egyház tanítói végezték. Midőn ezt közöltük, akkor hozzávetőlegesen számításal, a kikindai szerbek számát 13 ezerre becsülték. Az összeírást, az összegezéssel és az anyakönyvekkel való összehasonlítással most már befejezték, de mind- eddig semmi féle adatoknak nem vagyunk a birtokában. Állítólag titokban tartják az összeírás eredményét, mert kiszivárgott hírek szerint, a konstatált lélekszám az 1890-iki összeírást nem csak meg nem haladta, hanem annál jóval alábbszállott. Tizenegy és tizenkét ezer között mozogna a lélekszám. Ez különben előre látható volt, mert az utóbbi években, az ideit kivéve, alig volt a g. kel. egyházban születési szaporulat. Alig néhánynyal, 10—15-el, multa felül a születettek száma az elhaltak számát. Azután az utóbbi időben sokan el is költözökdtek Kikindáról és innét van az a kedvezőtlen eredmény. Ennél sokkal kedvezőbbek a viszonyok Kikinda nem szerb lakosainál. A lefolyt 7 esztendőben átlag 150 nel volt a születettek száma több, mint az elhaltaké. Azután nem szerb részről nagyon sok bevándorlás is történt. A rendőrségnél vezetett kimutatás szerint a várossá átalakulás óta 200 nál több nem szerb család (körülbelül 600 lélek) telepedett meg Kikindán. Mindezeket egybevetve, azt a következtetést vonhatjuk le ebből, hogy Kikindán a szerb és nem szerb lakosság teljesen egyforma számban van már is jelen, sőt azt hisszük, hogy nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy a legközelebbi népszámlaláskor számban felülmulja a nem szerb lakosság a szerbet. Ha pedig ez áll, minthogy bizonyosan áll, akkor már most is kérjük a nem szerb lakosság érdekében annak a bizonyos 33%-os aránynak a felemelését, mert immár joga van hozzá nemesak, ha a lélekszámot hanem ha az adót is vesszük alapul.

A „Zemlyodelac“ a sajtóbírótság előtt. Ez az adai szocialista lap folytonos izgatásaiért, — úgy látszik, — mégis csak elveszi azt a büntetést, melyre már régóta rászolgált. A szegedi kir. ügyészség ugyanis a napokban a „Zemlyodelac“ november hó 7-én megjelent 4. számban és december hó 14-én megjelent 5. számában foglalt „Radenieska peszma,“ (munkások dala) „Szloboda bratyo“ (Szabadság testvérek) és „Csovecsanszki polozsaj“ című cikkeket inkrimálta és a Btk. 172. §. ütköző osztály elleni izgatás miatt a sajtóbírósnál a lépéseket megtette. A szegedi ügyészség egyuttal elrendelte a „Zemlyodelac“ idézett számainak elkobzását is és ezzel helyben a kikindai rendőrséget, egyebütt pedig a csendőrséget bizta meg. Mint értesülünk, a kikindai rendőrség már

több példányt el is kobzott azokból a szá-
mokban, a melyekben csak úgy hemzseg
a konkoly, maszlaggal vegyest.

Adóleírás. Annak idején jeleztük,
hogy a városi tanács az elemi károk ál-
tal sújtott gazdák részére a pénzügyigaz-
gatóságnál 40 ezer frt. adóleírást hozt a
vaslatba. A pénzügyigazgatóságnak erre
vonatkozó határozata a napokban érke-
zett vissza a városhoz, a melyben rosz-
da kár címén 28098 frt 48 kr. és eső-
víz-kár címén 2020 frt 63 kr. összesen
30118 frt 81 kr. adóleírást engedélyez.

Agyonéheztetett csecsemő. Dr. Tatay
László, városi orvost, aki a halottkémi
teendőkkel van megbízva, tegnap elhívták
egy kicsike, 8 napos hullához. A vizsgálat
folyamán az orvos agyonéheztetést konsta-
tált és az esetről rögtön jelentést tett a
rendőrségnél. A kiseded anyja egy idevaló,
Schenk Anna nevű eselédleány, a ki
gyermekét, ennek megszületése után azo-
nal egy Müller Katalin nevű asszony-
hoz adta dajkaságba. Az ügyészség a
rendőrség jelentése alapján elrendelte a
kiseded hullafelboncoltatását, a mikor vilá-
gosan beleszen igazolva, hogy forog-e
fenn büntény vagy nem. Mindenesetre
érdekes lesz tudni, nem-e fene vad adott
életet egy kisedednek.

Hit nélkül. Makóról írják az Aradi
Közlönynek. A katolikus szocialisták is
megunták már a párbérfizetést. Vasárnap
délután a veesernye után egy csapat szo-
cialista tartott a belvárosi római katholi-
kus parochiára, a hol a plébános előtt
elfájlaltak követelésükkel: „Törüljék ki
őket a katolikusok közül, mert már nekik
elég a szocialista vallás is; fizessék a
gazdago, a párbért, ők nem fizetik.“ A
plébános figyelmeztetése semmiféle hasz-
nált, sőt ezután még határozottabban kö-
vetelték elbocsájtó levelöket. Mikor az el-
bocsájtás kezeik között volt, távoztak csak
a plébániáról.

Az inségesek részére igen szépen ér-
keznek segélyek a megyei központi segély-
ző bizottságba. Gazdag földbirtokosaink
elől járnak a nemes példával és bőven jut-
tattak már eddig is élelmi, pénzbeli és
egyéb segélyeket az inségeseknek. A nagy
társadalom is meglesz mindent a maga
módja és tehetsége szerint a nyomor eny-
hítésére.

Torontálmegye gazdasági egyesülete,
mint jeleztük, vasárnap d. e. 10 órakor
tartja meg rendes közgyűlését Gróf Cse-
konics Endre elnökelete alatt. Ugyan
aznap d. u. 3 órakor Petrács György,
zsombolyai tanító, az egyesület megbízott
ja, a mezőgazdaság köréből a kis gazdák
számára német nyelvű előadást tart a vá-
rosháza nagytermében, a melyen minden
érdeklődőt szívesen látnak.

A korrepetíció ellen. A vallás és köz-
oktatásügyi miniszter legutóbb kiadott
rendeletében a felső kereskedelmi, vala-
mint a felső nép és polgári iskolai taná-
roknak megtiltotta, hogy annál az inté-
zetnél, hol alkalmazva vannak, a rendes
vagy magántanulóknak magántanítást ad-
hassanak.

Magyar vér. A szofiai fejedelemi pa-
lotában néhány nap óta lázas izgatottság
ütött tanyát. A tarkaruhás szolganépség
csak lábujhegyen mer a fejedelemné szo-
bája előtt elmenni, az udvari urak és
asszonyok pedig egyébről sem beszél-
nek, mint arról, hogy vajjon mi lesz, fiu-
e vagy leány? A palotának azonkívül van
egy új lakója, egy idegen hölgy, ki egye-
dül nem tartja magát nézve kötelezőknek
a sok szögletes udvari módit és nem tör-
ődve semmivel, csak a karján levő kis
babával egyelőre csak a magáéval —
büszkén illogeti magát a báméskodó la-
káj népség előtt. Ez a hölgy arannyal
átszótt pruszlikot és bokorugró szoknyát
visel, hozzá magas, kopogós sarku piros
papucsot s magyar ember, ha egyszer rá
néz, mindjárt tudja, hogy az a hölgy nem
lehet más mint szegedi paraszt menyecs-
ke. És az is, még pedig a javából. Far-
kas Rozinak hívják s büszkén mondat-
ja el, hogy őt deputáció hívta meg és
hozta el az udvarhoz. A dolog története
az, hogy az udvari orvosok nemrég össze-
ültek tanácskozni, hogy a születendő fe-
jedelmi sarj számára, honnan kellene szop-
tatós dajkát hozni. Ugy találták, hogy
legjobb lesz a magyar alföldről. Pár nap-
pal később már egy udvari hivatalnok és
az udvari orvos Szegedre utaztak, és ott

kiválasztották, villámvonaton Szófiába vit-
ték Farkas Rózit, ki most igen fontos
személyiség a bolgárfejedelem palotájában.

Felétés szerkesztés és laptulajdonos:
Dr. KISS KÁROLY.

826 szám. végh./1897.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. év
LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi hogy a szegdi váltó kir. tvszék
1897 évi 18361 számú végzése következté-
ben Dr. Szivessy László ügyvéd által képví-
selt Strasser és König cég javára Kampf An-
tal ellen 2320 frt s jár. erejéig 1897. évi nov.
hó 4-én fogatosított kiegitési végrehajtás
utján lefoglalt és 825 frtra becsült 250 mm.
csöves kukorica, 2 kocsi, 1 vetőgép, 1 knt-
tós eke és 2 drb sertésből álló ingóságok
nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a tkanizsai kir. járás-
bíró 9414 1897 számú végzése folytán
671 frt 35 kr. hátralékos tőkekövetelés, 2320
frt után ennek 1897. aug. hó 27 napjától járó
6% kamatai és eddig összesen 93 frt 95 krban
bírói ag mir megállapított költségei erejéig
Szánádón alperes lakásán leendő esz-
közlésére 1898. évi január hó 18-ik nap-
jának d. u. 2 órája határidőül ki-
tűztetik és ahhoz a venai szánd ko-
zók oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX.
t.-cz 107. és 108. §-a értelmében készpénzfi-
zetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron
alul is el fognak adatni.

Kelt T.-Kanizsán, 1897. évi dec hó
4-ik napján. 19. 1—1.

Karácsonyi, k. végrehajtó.

6384 sz. tkvi 1897.

Arverési hirdetmény.

A tkanizsai kir. járásbíró mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy a tkanizsai köz-
ponti takarékpénztár végrehajtónak Csehák
f. Hornyák Julianna és Hornyák József cso-
kai lakos végrehajtást szenvedők elleni vég-
rehajtási ügyében a kérelem következtében a
végrehajtási árverés 65 frt tőke ennek 1896
évi június hó 19-től járó 8% kamatai vala-
mint 25 frt 05 kr költség kielégítése végett
a területen levő a csokai 1313 sz tjkvben
Csehák férj, Hornyák Julianna tulajdon ul A
+ 923c hrsz. a felvett szőlőföld 136 frt
kikiáltási árban — és ugydnott 620 sztkv-
ben Hornyák Julianna tulajdonul A + 1079
hrsz. a felvett szőlőföld 436 frt ezennel
megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.
Az árverés megtartására határidőül 1898 évi
február hó 21-ik napjának d. e. 10 órája Cso-
ka község hához kütűztetik azzal, hogy az
árverési alá bocsátot ingatlan a kikiáltási árban
alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át vagyis készpénzben vagy óva-
dekképesnek nyilvánított értékpapírban a ki-
küldött kezéhez letenni vagy neki a bírósá-
gnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről ki-
állított elismervényt átszolgáltatni.

T.-Kanizsán 1897 évi szept. hó 16-án.

A kir. jbiróság mint tkvi. hatóságnál.
17 1—1. Dr. Németh, kir. aljbiró.

9246 sz. tkvi 897.

Arverési hirdetmény

A törökkanizsai kir. jbiróság mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy Nedelykovics
Milán szegedi lakos végrehajtónak Janko-
vits Katalin férj. Petrovics Milosné zsúlová-
ri lakos végrehajtást szenvedők ellen 900 frt
tőke ennek 1886 évi szeptember hó 27 től
járó 6%-os kamatai valamint 86 frt 80 kr
költség kielégítési ügyében a területen levő
a feketetői 261 sztkvben A I. a. 457 b 590 a
643/a és 932/a hr. sz. a. felvett 1/2 urb.
telekföld 1379 kikiáltási árban Feketető község
háznál 1898 évi február hó 26-ik napján d.
e. 10 órakor bírói végrehajtási árverés alá
fog bocsátatni és a kikiáltási árban alul is el
fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át vagyis 137 frt 90 kr készpénzben
vagy óvadékképes nyilvánított értékpapírban
a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bírósá-
gnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről ki-
állított elismervényt átszolgáltatni.

T.-Kanizsán, a kir. jbiróság mint tkvi
hatóságnál 1897 július hó 23-án

11 1—1 Dr. Németh, kir. aljbiró.

6898 sz. tkv. 1897.

Arverési hirdetmény

A tkanizsai kir. jbiróság mint tkvi hatóság
közhírré teszi hogyja Grunner Jakob ókanizsai lakos
végrehajtónak Klaisz Koszta gyálai lakos végrehaj-
tást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kére-
lem következtében a végrehajtási árverés 33 frt 30
kr tőke s ennek 1896 évi november hó 1-től járó
5% kamatai valamint 17 frt 40 kr költség kielé-
gítése végett a területen 1 vő a gyalai 755 tjkvben
Klaisz Koszta tulajdonul A I. (626-627) hr. sz. a
felvett 456 b. i. hrsz. és beltelek 403 frt ezeknél
megállapított kikiáltási árban elrendeltetik az árve-
rés megtartására határidőül 1898. évi február hó
8-án d. e. 10 órakor Gyála község házához kütűztetik
azzal, hogy az árverés alá bocsátott ingatlan a ki-
kiáltási árban alábbban is fog eladatni.

Arverési szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át vagyis 40 forint 30 kraj-
cár készpénzben vagy óvadékképesnek nyil-
ványított értékpapírban a kiküldött kezéhez leten-
ni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bán-
atpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

T.-Kanizsán, a kir. jbiróság mint tkvi hatóság
nál 1897 évi szept. hó 15-én. 15 1—1

Dr. NEMETH, kir. aljbiró.

9636 sz. tkvi. 1897.

Arverési hirdetmény.

A tkanizsai kir. jbiróság mint tekköny-
vi hatóság közhírré teszi, hogy a tkanizsai
központi takarékpénztár végrehajtónak Kom-
losán f. Folye Márta óbébai lakos végrehaj-
tást szenvedett elleni végrehajtást ügyében a
kérelem következtében a végrehajtási árve-
rés 100 frt tőke ennek 1897 évi április hó
10-től járó 6% kamatai 2 frt 65 kr óvási
1/3% váltó díj valamint 27 frt 25 kr költség
kielégítése végett a területen lévő az óbái
1109 sz. tjkvben A I a. (7—8b) 1442 b 1,
1779 b, 2361 b és 2362 b 1 hr. sz. a felvett
szántóföldek 596 frt ezennel megállapított
kikiáltási árban elrendeltetik Az árverés
megtartására határidőül 1898 évi február hó
18-án d. e. 10 órája Ó-Béba község hához
kütűztetik azzal, hogy az árverés alá bocsátott
ingatlan a kikiáltási árban alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kiki-
áltási ár 10%-át vagyis 59 frt 60 kr kész-
pénzben a kiküldött kezéhez letenni, vagy
neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bán-
atpénzről kiállított elismervényt átszolgál-
tatni. 16 1—1

T.-Kanizsán a kir. jbiróság mint telek-
könyvi hatóságnál 1897 évi nov. hó 25-én.

Dr. Németh kir. aljbiró

20298 szám tkvi 1897

Együttes-árverési hirdetmény.

A nkikindai kir. tvszék mint tkvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy az I. nkikindai
takarképzintár, népbank, közgazdasági bank,
a nkikindai takaréks és előlegegyelet, Steinitz
Kálmán s fia cég Leitiz Sebő együttes végre-
hajtatóknak Dr. Ruzsits György nagy-kikindai
lakos végrehajtást szenvedett elleni 300 frt
tőke és jár. kiegitése miatt ügyében a nk-
kikindai 1568 sz. tjkvben A I. I sor 2793 hr
107 öisz. ház 605 frt az u. o. 7484 sztkv-
bea A + 1 sor 12001—1215 146 hr számú
12074 kat. szántó 359 frt az u. o. 1848 sz.
tjkvben VI. I sor 7036 alatti szántóból ifj.
Szredojev Kosztára Dr. Ruzsits Györgyről
részálított 1/10 rész jutaleka 150 frt s végül
az u. o. 8708 sztkvben A + 1 sor 12001—
12159 194 hr 12123 kat. szántó 324 frt ki-
kiáltási árban a kir. tszék árverési terében
még pedig a 7484 és 8703 sztkvben ingat-
lanok a C 1—4 alatti terhek fentartásával
1898. évi március hó 12-ik napján d. e. 10
órákor bír. végrehajtást árverés alá fog bo-
csájtatni és a kikiáltási árban alul is el fog
adatni az árverés a nkikindai 3123 614 6959
és 7311 sztkvbeni ingatlanokra el nem ren-
deltetett, mert a 3123 és 614 sztkvben in-
gatlankra már kérvényező érdekében és a
11169 97 sz. alatt a hirdetmény kibocsájtatott
— a 7311 sztkvben a birtok + a. a 6959
sztkvben pedig I. II. a foglaltatván minden
egy parcella külön bocsájtandó árverés alá
adójuk pedig együttesen lévén kimutatva —
a kikiáltási ár külön-külön meg nem alapít-
ható, az pudig hogy együttesen bocsássanak
árverés alá nem is kértett.

Venni szándékozók tartoznak a kikiál-
tási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékké-
pes értékpapírban a ki üldött kezéhez leten-
ni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelye-
zett elismervényt átszolgáltatni.

Nagy Kikindán, a kir. tszék mint tkvi
hatóság 1897 évi dec. hó 4 én 7 1—1

Orosz, kir. tvszéki bíró

A nagy-kikindán székelő közgazdasági bank részvénytársaságának V-ik üzletévi zármérlege.

1897. évi deczember hó 31-én.

TARTOZIK.				Veszteség és Nyereség-számla 1897. deczember 31-én.		KÖVETEL.	
Felszerelési számlának	-318 64			Nyeremény-áthozat 1896-ik évről	588 54		
Folyószámla-kamat	1109 91			Érem számlától	86 63		
10% betét-kamat-adó	2151 16			Ingatlanok haszonbér	2037 19		
Kincstári illetékek	116 50			Jutalék	798 31		
Helyiségbér	660 —			Váltó-kamat	45166 70		
Tiszti fizetések	6227 —			Jelzálog-kamat	11049 58	59726 95	
Betét-kamat	21 52 39						
Kezelési költség	1650 31						
Visszleszámitolási-kamat	6433 03						
Adó	4333 47	44462 41					
Nyeremény:							
áthozat 1896-ik évről	588 54						
folyó 1897-ik	14676 —	15264 54					
							59726 95

VAGYON.				Mérleg-számla 1897. deczember 31-én.		TEHER.	
Váltók:				Részvénytőke		100000 —	
Személyhitelű	396354 85			Tartalék-alap		22032 51	
Jelzálog fedezettel	205430 —	601784 85		N.-Kikinda város szegényháza			
Jelzálogos kölcsönök		773558 54		szánt alap		903 —	
Pénzkészlet		8088 49		Betétek		489649 72	
Folyószámlai adósok		66293 66		Visszleszámitolt váltók		124211 65	
Ingatlanok		33339 24		Engedményezett jelzálogkölcsönök		7302 01 2	
Felszerelések		2700 —		Folyószámlai hitelezők		8037 40	
Különfélék		6257 13		Betét kamat-adó		1185 07	
Előre fizetett visszleszámitolási kamat		453 81		Előre felvett kamatok		4213 70	
Hátralékos jelzálogkölcsön-kamat		3291 99		Nyeremény:			
				Áthozat 1896-ik évről	588 54		
				Folyó 1897-ik	14676 —	15264 54	
		1495767 71					1495767 71

A könyvelőségért: **Nikolits s. k.,** pénztárnok. **Pavlicsek József s. k.,** igazgatósági tag. **Dr- Bogdán Zsivkó s. k.,** igazgatósági elnök. **Adámovits Miklós s. k.,** igazgatósági tag. **Balassa,** cégvezető titkár.

Jelen mérleget és a csatolt veszteség- és nyereség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk, azok egyes tételeit a megejtett leltározás után a főkönyvvel és a tényleg meglevő értékekkel megegyezőnek, a törvény és alapszabályaink értelmében felállítottunk találtuk.

Lotity Milivoj s. k., felügyelőbizottsági tag. **Novakovits János s. k.,** felügyelőbizottsági elnök. **Röser Mihály s. k.,** felügyelőbizottsági tag.

MEGHIVÁS.

A közgazdasági bank részvénytársaság (ukikindai cég) f. 1898. évi január hó 30-án d. u. 3 órakor hivatalos helyiségében V-ik évi rendes közgyűlést

tartja, melyre tisztelt részvényeseit az alapszabályok 10 és 13 §§ aira való utalással ezennel meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóságnak a lefolyt üzletévről szóló jelentése.
2. Az igazgatóságnak a tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
3. A felügyelő bizottságnak jelentése az évi mérlegről és számadásokról úgy az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó javaslatáról.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak adandó felmentvény felett való határozathozatal.
5. Az igazgatósági elnök és végrehajtóbizottság évi tiszteletdíjának megállapítása.
6. Kisorsolás folytán kilépő három igazgatósági tag helyének betöltése.
7. Elhalt Vidák Péter felügyelőbizottsági tag helyének betöltése.
8. Kisorsolás folytán kilépő öt választmányi tag helyének betöltése.
9. Esetleges indítványok.

Az 1897-iki mérleg és az igazgatóságnak ezen üzletévről szóló jelentése f. évi január hó 22-től kezdve a bank hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt ki lesz téve és nyomatott példányokban a tisztelt részvényesek rendelkezésére áll. Az igazgatóságért Dr. Bogdán Zsivkó, elnök.

KIVONAT AZ ALAPSZABÁLYOKBÓL:

10. §. A társaság ügyeiben a részvényesek az őket megillető jogokat a közgyűlésen gyakorolják — melyen minden a közgyűlés előtt három nappal a társulat pénztáránál vagy az igazgatóság által a meghívási hirdetményben e célra kijelölt helyen letett részvény tulajdona egy szavazatra jogosít.

A letett részvényekről kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre igazoló jegyül szolgál 22 1—1

13. §. Senki sem birhat hűsz szavazatnál többet úgy saját nevében mint meghatalmazás útján együtt.